

Kanker is best **ERG**

Wanneer je als ouder kanker krijgt, heb je niet alleen te maken met je eigen emoties, maar ook met die van je kinderen. Hoe gaan zij om met de ziekte van hun vader of moeder? Vier kinderen vertellen. Timo (11): "Als mensen vragen hoe het met papa gaat, vind ik dat lastig. Het is een moeilijke vraag."

tekst Esther Smid fotografie Sarah Wong

LIV SALET

Het verhaal van Liv (10)

De moeder van Liv Salet kreeg in september 2010 de diagnose darmkanker. Na verschillende operaties, vijf bestralingen en acht chemokuren volgt binnenkort een hersteloperatie zodat de tijdelijke stoma niet langer hoeft te worden gebruikt.

"Toen mama en papa het slechte nieuws vertelden, moesten ze huilen. Ik dacht: straks houden ze niet meer op, wat moet ik dan doen? Ik huilde zelf ook, want kanker is best erg. Papa en mama vertelden gelukkig eerlijk wat er ging gebeuren. Ik vind dat ik recht heb om te weten wat mama allemaal voor behandelingen krijgt. Ik heb gevraagd of ze dood zou gaan, maar gelukkig is er een kans dat ze blijft leven.

De directeur van mijn school heeft het samen met mij aan de klas verteld. Alle kinderen schrokken en de rest van de dag was het heel stil in de klas. Sommige kinderen hebben een opa of oma met kanker, maar dat is toch anders. Je moeder is er altijd en doet veel meer met je. Een vriendin die hetzelfde meemaakte met haar vader, heeft mij goed opgevangen. Ze waarschuwde de juf als ik moest huilen. Soms kon ik me niet concentreren en dan mocht ik gaan lezen of tekenen. Ik heb wel slechtere cijfers gehaald door mama's ziekte. Mama kreeg acht chemokuren, maar ze werd gelukkig niet kaal. Toen ze net ziek was, kreeg ik twee knuffelspookjes van haar. Daar slaap ik nu nog steeds mee. Ik vertel mijn knuffels waar ik mee zit, maar ze zeggen natuurlijk niks terug. Toen de moeilijke tijd achter de rug was, kreeg ik als beloning een rode kater, Balloe. Omdat ik het goed gedaan had. Mama zocht zelf een zwarte poes uit, die heet Luca. Omdat papa alles alleen moest doen, hielp ik thuis meer mee. Ik nam de telefoon op, haalde drinken voor mama en hielp haar als

ze uit bed wilde.

Mama lag bij elkaar wel drie maanden in het ziekenhuis. Dan maakte papa vaak macaroni of pizza en soms aten we voor de tv. Met mijn negende verjaardag lag mama ook in het

Liv:
"Ik word sneller verdrietig, maar ik voel me ook zelfverzekerder"

ziekenhuis. Daarom vierde ik mijn feestje pas later, want als mama er niet bij is, is het geen feestje meer. Ik wilde het niet tegelijk met mijn tiende verjaardag vieren, want dan zou ik minder cadeaus krijgen. Ik ben wel veranderd door alles wat er gebeurd is: ik word sneller verdrietig, maar ik voel me ook zelfverzekerder; ik blijf goed op mijn benen staan."

Tip van Tine van Dijk (50), de moeder van Liv:

"Probeer vragen duidelijk te beantwoorden. Openheid is belangrijk, want een kind voelt snel aan dat er iets is. Ga niet te uitgebreid op alles in en probeer een gesprek met je kind altijd positief te eindigen. Doe zoveel mogelijk leuke dingen met elkaar!"

Advies:

"Vertel je kind eerlijk wat er aan de hand is. Fantasie is vaak beangstigender dan de werkelijkheid"

Nel Kleverlaan (57) is kinderpsycholoog, coördinator van 't Praethuys in Alkmaar, auteur, filmmaker en medeoprichter van de website www.kanker-spoken.nl.

"Kinderen die te horen krijgen dat hun vader of moeder kanker heeft, ervaren dezelfde emoties als volwassenen: ze zijn bang, verdrietig, boos en eenzaam. Een verschil is dat kinderen meer bij de dag leven. Ze kunnen snel schakelen tussen verdrietig en vrolijk zijn en zitten niet constant met het slechte nieuws in hun hoofd. Sommige kinderen voelen zich schuldig: ze denken dat de kanker te maken heeft met iets wat zij gedaan hebben. Oudere kinderen kunnen zich heel volwassen en verantwoordelijk gaan gedragen. Maar er zijn er ook die voor de situatie wegvlugten en hun heil elders zoeken. In alle gevallen is het belangrijk om je kind serieus te nemen: vertel open en eerlijk wat er aan de hand is. Doe je dat niet, dan gaan kinderen dingen zelf invullen en hun fantasie is vaak beangstigender dan de werkelijkheid. Probeer een balans te vinden in wat je wel en niet vertelt. Ik zou het woord kanker gewoon gebruiken. Het is goed om je kinderen een keer mee te nemen naar het ziekenhuis, zodat ze zien wat daar gebeurt. Ook kan het geen kwaad om je verdriet, met mate, aan je kinderen te laten zien. Als een kind op school niet meer functioneert of een enorme terugval in de ontwikkeling heeft, schakel dan hulp in. Tot slot: blijf hoopvol. Kinderen houden zich daaraan vast."

Het verhaal van Timo (11) en Milo (8)

De vader van Timo en Milo Smolders kreeg in augustus 2011 te horen dat hij uitgezaaide prostaatkanker heeft. De ziekte is niet meer te behandelen.

TIMO: "Toen papa in het ziekenhuis lag, voelde ik me rotzig. Ik vond het moeilijk dat hij misschien dood zou gaan. Soms kon ik 's avonds niet in slaap komen, dan dronk ik nog een kop thee met mama. Ik had wel eens van kanker gehoord, maar sinds papa het heeft, weet ik er veel meer over. Ik wil het liefst eerlijk antwoord op al mijn vragen. Ik heb het nog niet in de klas verteld, omdat ik het nog even geheim wil houden. Mijn juf weet het wel en ik heb het ook aan een paar vrienden verteld. Samen met Milo ben ik bij Nel geweest. Dat is iemand die praat met kinderen van wie een ouder kanker heeft. Ze vertelde me over de website kankerspoken.nl, waar-

op veel informatie staat voor kinderen. Ik heb een werkstuk gemaakt over kanker en binnenkort ga ik er een spreekbeurt over houden. Dan weet de hele klas het in één keer. Ik ben zenuwachtig of het allemaal wel goed komt met papa. Gelukkig is hij nu weer gewoon thuis en hij doet gewone dingen, dat is prettig. Ik voel me daardoor rustiger.

We doen extra veel leuke dingen samen, zoals een film kijken of naar een pretpark. Ik ben laatst ook met papa naar een concert van Deep Purple geweest, dat was supergaaf. Als ik echt verdrietig ben, ga ik drummen, dat lucht op. Helaas slapen we niet meer bij papa thuis (de ouders van Timo en Milo zijn gescheiden, red.) omdat hij niet meer voor ons kan koken of ons brood kan klaarmaken. Soms mis ik hem, maar ik kan hem overdag gelukkig wel zien. Als mensen vragen hoe het gaat, vind ik dat lastig. Wat moet ik zeggen? 'Goed' omdat papa weer

Milo:
"Ik weet niet hoe het afloopt, want ik ben niet God"

normale dingen doet, of 'slecht' omdat hij nog steeds kanker heeft? Het is een moeilijke vraag."

MILO: "Ik was verdrietig toen ik hoorde dat papa ziek was. We waren met mama op vakantie in Frankrijk en gingen gelijk terug naar Nederland. We reden de hele nacht door. We gingen elke dag naar het ziekenhuis, dat vond ik moeilijk. Ik voelde me niet zo thuis tussen al die zieke mensen op krukken en met verband.

Na de vakantie heb ik het gelijk op school verteld. Ik vond het fijn dat iedereen het wist. Mijn juf zei dat ik rustig aan moest doen, maar soms is ze gewoon streng tegen mij. De oma van een vriendje is dood gegaan aan kanker. Ik wist dus wel dat het een erge ziekte is. Onze hamster is waarschijnlijk ook doodgegaan aan kanker. Mama wil nu geen huisdier meer. Ik had het in het begin moeilijk en wilde er met iemand over praten.

Daarom gingen we naar Nel. Zij stelt ons vragen en we doen spelletjes of we maken een tekening. Ook mogen we tegen een boksbal slaan. Ik doe meer klusjes nu papa ziek is, zoals flessen en papier wegbrengen, dingen in de schuur zetten en zelf mijn brood klaarmaken. Maar we doen ook meer leuke dingen zoals naar de Efteling gaan. Ik ben gek op achtbanen! Als ik verdrietig ben doen we een spelletje of we kijken een film.

Soms wil ik bij papa zijn, maar dan kan het niet. Dat is jammer. Het is rotzig dat het nu weer slechter gaat met papa. Ik weet niet hoe het afloopt, want ik ben niet God."

Tip van Thom Smolders (48), de vader van Timo en Milo: "Neem je kinderen serieus en vertel ze eerlijk en oprecht wat er aan de hand is. Durf ook je verdriet te laten zien en licht ze voor hoe je met een crisis moet omgaan."

MILO, THOM EN TIMO SMOLDERS

TIJMEN KEE EN MAARTJE VAN DER SANDE

Tip van Maartje van der Sande (48), de moeder van Tijmen: "Wees open. Je mag best laten zien dat je verdrietig bent. Maar verwen elkaar ook, doe iedere dag iets liefs voor elkaar."

Het verhaal van Tijmen (15)

In maart 2010 kreeg de moeder van Tijmen Kee de diagnose borstkanker. Ze kreeg bestralingen, een operatie en chemotherapie.

"Ik wist dat mijn moeder naar het ziekenhuis ging om het knobbelletje in haar borst te laten onderzoeken, maar ik maakte me absoluut geen zorgen. Toen ik haar die middag belde, vroeg mijn moeder of ik naar huis wilde komen. Toen wist ik dat het foute boel was. Mijn ouders hebben mij en mijn broertjes alles eerlijk verteld. Ik had niet het idee dat ze dingen voor ons wilden verbergen. Dat vond ik prettig, want het is iets wat ons allemaal aangaat. Volgens de artsen was de kans op een goede afloop groot. In het begin heb ik wel gevraagd of mijn moeder dood zou gaan, maar al snel voelde ik dat het goed zou komen.

Ik kreeg veel steun van vrienden. De één luisterde vooral naar me, zodat ik mijn verhaal kwijt kon, bij de ander kon ik na school terecht. Mijn oma kwam vaak om te helpen. Het was fijn om te zien hoeveel mensen om ons geven. In het begin had ik een moeilijke periode, daarna besloot ik het zo leuk mogelijk te maken. Ik ging wel eens bij mijn moeder in bed liggen om met haar te praten als ze dat kon. Ik maakte het gezellig in huis en hielp meer mee. Ook probeerde ik mijn broertjes rustig te houden. De borstkanker had gek genoeg een goede invloed op

mijn schoolresultaten: ik wilde mijn ouders blij maken met hoge cijfers. Het moeilijkste vond ik dat mijn moeder kaal werd. Ze zag er anders uit met een pruik, het voelde niet meer als de vertrouwde mama. Gelukkig liep ze nooit met een kaal hoofd rond, dat vond ik echt niks. Als ik verdrietig was, praatte ik erover. Het delen van emoties lucht op. Ook luisterde ik vaak naar muziek als ik in een dip zat: muziek is een grote hobby van mij. Voor mijn moeder was het fijn dat we net verhuisd

waren naar een woonboot. Het uitzicht en de privacy gaven haar rust en troost.

Mijn eigen leven is nu weer normaal, maar ik zie nog wel de gevolgen van alle behandelingen bij mijn moeder. Ze is nog best moe en emotioneler dan voordat ze ziek werd. Ook wordt ze iets dikker door de pillen, maar dat maakt mij helemaal niks uit. Ik ben zelf niet echt veranderd door wat er gebeurd is. Ik houd er rekening mee dat er altijd iets fout kan gaan, anders komt het alleen maar harder aan. Maar dat wist ik als klein kind al. Er kunnen vervelende dingen gebeuren, niet alles in het leven is perfect." **kracht**

Tijmen:
"Ze zag er anders uit met pruik, niet meer als de vertrouwde mama"

WWW.KANKERSPOKEN.NL VOOR KINDEREN EN JONGEREN MET EEN OUDER MET KANKER (EN HUN OUDERS OF BEGELEIDERS)

WWW.MAMAISZIEK.NL VOOR KINDEREN VAN 3 TOT 5 JAAR MET EEN OUDER MET KANKER (EN HUN OUDERS OF BEGELEIDERS)

[HTTP://KANKER.KWFKANKERBESTRIJDING.NL/KINDEREN-EN-KANKER](http://KANKER.KWFKANKERBESTRIJDING.NL/KINDEREN-EN-KANKER)